

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARÀ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

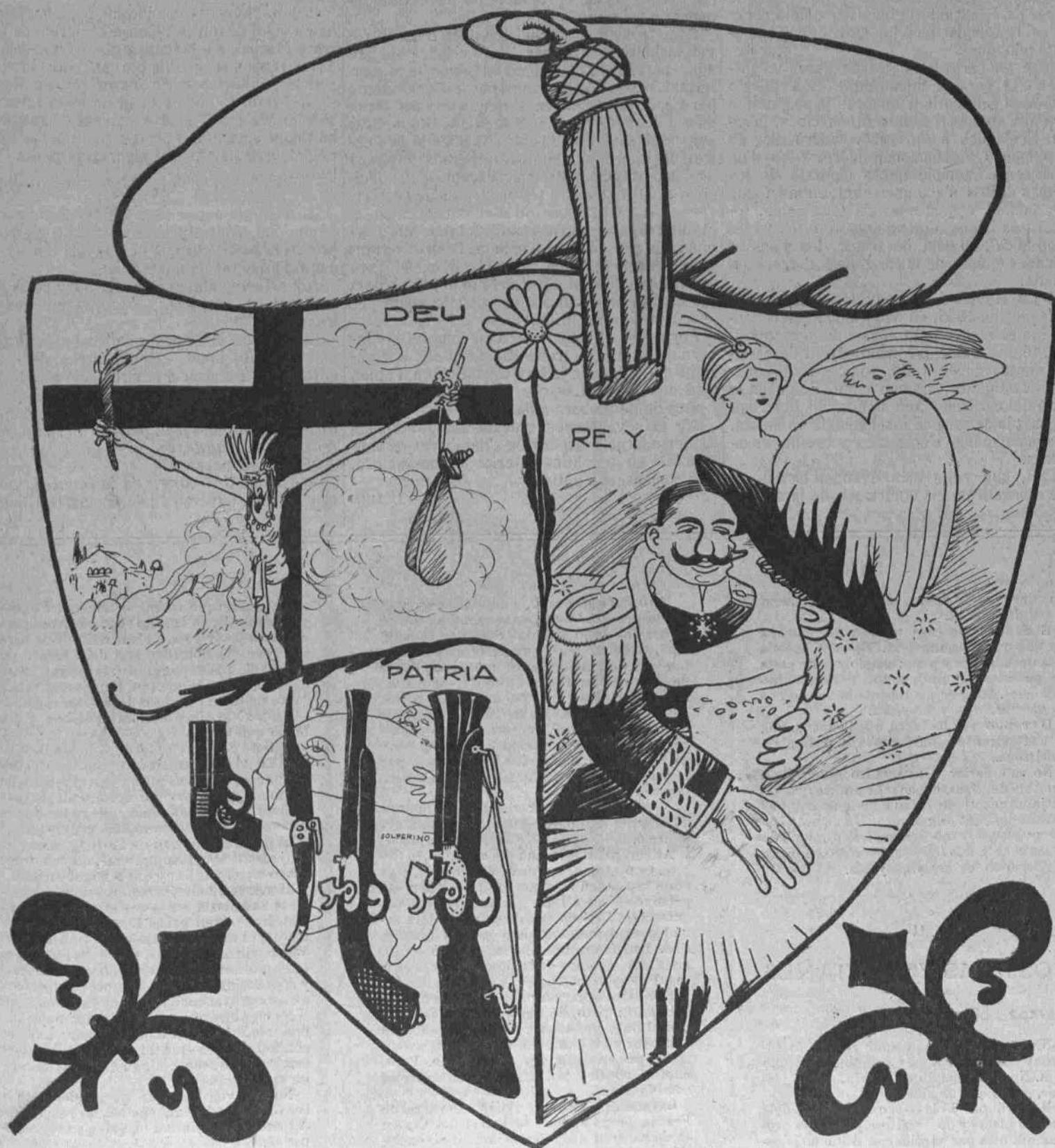
CADA NÚMERO 5 CENTIMS PER TOT ESPANYA
NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Bernagosi)

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ: LLIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITG, NÚM. 20, BOTIGA
BARCELONA

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:
Fòra de Barcelona, cada trimestre: ESPANYA, pessetes 1'50.—EXTRANGER, 2'50

La monarquia d'en Jaumet

EL SEU ESCUT

LA SETMANA

Si la llum del bon sentit no'ns fa la mercè d'il·luminar als pares de la patria, les Corts de Cádiz, aquelles memorables Corts que tantes vegades han fet vibrar la lira dels poëtes, van a costarnos caríssimes. Potser fins resultarà que, ben comptat, hauria sigut millor que les tals Corts no haguessin mai existit.

A cada moment, ab tal o qual pretext, però sempre cobrint el dolorós sablasso ab el pabelló de les inol·ludables Corts, surt algú demanantnos quartos.

L'any passat, 1910, era'l primer centenari de la seva reunió. Doncs, instancia al Congrés sollicitant una subvenció pera celebrar a Cádiz ab tota solemnitat aquella fetxa gloriosa.

L'any vinent, 1912, serà el primer centenari de la Constitució per les repetides Corts confeccionada. Y ja tornem a serhi. Altra vegada s'ha presentat al Parlament la consabuda petició de fondos, destinats a la commemoració, que's vol celebrar també a Cádiz, del naixement del nostre primer Codig polític.

Obert el camí a la commemoració y al corresponent gasto, ¿aont anirem a parar? Ab una mica de bona voluntat y ganes de divertir-se, cada dia es el centenari d'una cosa o altra.

Per exemple: Si l'any que ve celebrem el Centenari de la Constitució de 1812, ¿per què l'altre any, o sigui el 1913, no hèm de poder celebrar el Centenari del seu aniversari primer, y l'any que vingui el de l'aniversari segon, y aixís successivament?...

Bo es recordar-se dels avant-passats y dedicar en dies oportuns un piadós record a la seva memoria, però—diguemho clar—això de tirar la casa per la finestra perquè fa anys que l'avi va venir al món, mentres els néts van descalços y molts dies se queden sense sopar, ens sembla una broma de gust bastant dubtós y una manera molt extranya d'estimar a la familia.

L'altre dissabte, per 178 vots contra 63, va aprovar definitivament el Senat el projecte de llei d'abolició dels Consums.

Són tantes y tan oposades les opinions que sobre aquesta reforma s'han llensat al vent, que no'ns sentim ab valor pera afegirhi la nostra.

Segons uns, la nova llei va a ser un fracas ruidosíssim; segons altres, serà una millora d'incalculable transcendència; aquets juren y perjuren que ha sigut feta solsament a benefici dels rics; aquelles creuen que'ls unics per ella favorescuts seran els pobres...

¿Paraules, fantasies, música celestial? Nosaltres no ho sabem. Però, com que un fet val més que cent suposicions, tot esperant que l'experiencia permeti judicar la reforma ab coneixement de causa, per avui ens limitarem a reproduir les següents alarmants observacions que un diari acaba de publicar, referintse a una població aont tenen ja temps hà implantada la discutida reforma:

«En Alicante, aparte de los apuros que està costando al Municipio la sustitución de dicho impuesto por otro que resuelva su difícil situa-

ción econòmica, *ninguna de las especies desgravadas ha experimentado la menor baja en los precios*, sobre todo, en la venta al por menor; antes al contrario, algunos de los artículos de primera necesidad *han sufrido elevación sensible*.

Això passa a Alicante...

¿Succeirà aquí lo mateix?

El temps, que en aquestes coses mai fa el sord, s'encarregarà segurament de donarnos la resposta.

PIR-PAF

LA RELIGIÓ IMMORAL

VIAT, a Madrid, hi haurà una nova manifestació d'aquesta recrudescència religiosa qui sembla el darrer i desesperat esforç del catolicisme contra la llibertat. Aquesta manifestació serà el Congrés Eucarístic. Se reuniran a la Cort milers de catòlics. Recorran els carrers aquests processons ambigua i política, qui provoquen la ira natural dels adversaris. En improvisades tribunes vomitaran discursos els fidels, guanyant el cel a força d'oratori, que es un gran medi de salvació, segons els darrers descobriments...

Aquet tramit de la trona a la tribuna, de la pelegrinació al congrés, de la processó a la manifestació, de la missa al *meeting*, es una de les més interessants curiositats dels nostres dies, representativa a més no poder. Els adversaris del règim liberal se valen del règim liberal per combatre'l. Els enemics del parlamentarisme's valen de parlaments per destruirlo. Fins a tal punt es definitiva l'obra del sistema constitucional, que ja els contraris s'adapten a les noves costums y's vesteixen els nostres hàbits de ciutadà...

El mal es que aquestes manifestacions mixtes de religió i política tenen, sobre les nostres, la ventatja d'una no dissimulada protecció i fins col·laboració oficial. Les manifestacions que nosaltres fem en ple carrer tenen d'esser autoritzades pel govern. Les manifestacions aparatoses dels catòlics, quan tenen la forma de desfilades processonals, s'amparen en el dret exclusiu que té l'Església a l'ocupació de la via pública i als actes de culte fora dels temples. Són lícites *per se*, sense cap necessitat d'autorització, sense cap intervenció del poder públic. El carrer els pertany per dret propi. Y essent religió de l'Estat la catòlica, la col·laboració oficial en aquets actes fa pensar que tampoc l'Estat es una institució sobiranament política, sinó una forma mal dissimulada de la tirania religiosa que realment tots sufrim...

Fixeu-vos en aquesta observació. Els diaris defensors del clericalisme s'anomenen catòlics. Les manifestacions clericals s'anomenen catòliques. Hi ha una identificació corrent entre les dues paraules *catòlic* i *clerical*. Y com la majoria del nostre poble's té per catòlic y com a tal obra, resulta que hi ha ademés de la coope-

ració política del govern, en aqueixes manifestacions reaccionaries una immensa cooperació social, exterioritzada en l'actitud de les poblacions davant d'aquelles barreges de culte y de propaganda pseudo-política. Els balcons s'endomassen; les gents se descobreixen; una coacció de respecte forsat veda tota protesta, fins y tot passiva, y l'aura d'incultura y de barbarie antiga extén el seu verí sobre les multituds, que insensiblement el respiren...

Aquesta exacerbació de les petulancies reaccionaries se dobla avui ab un altre intolerable perjudici. Jo crec—me deia l'altre dia un amic diputat—que nosaltres, homes d'esquerra, no devem tolerar el monopoli de la moralitat per les dretes. Sembla que sols les dretes sien *moral*, a tal punt som arribats en desvirtuació corrent de la paraula *moral*.

Y la cosa es ben inversa. Tot alsant la veu contra la barbarie dels assassins de Sant Feliu de Llobregat, cal dir que hi ha en aquella vilesa una lliçó que no s'ha senyalat prou. Recordeu tot quant digueren contra les esquerres els dretistes, qui fingien oblidar farisaicament la negra historia del catolicisme, no ja el tòpic consabut de l'Inquisició, sinó les crudeltats més recents y vives, el terror dels apostòlics, les guerres carlistes, la sang encara no ben aixuta sobre la terra. Y be: en el moment de la setmana tràgica, ¿què no digueren contra nosaltres els catòlics? ¿Quins escarafalls no varen fer? Nosaltres erem les feres humanes, els assassins, els monstres. Be es veritat que aquets escruiximents varen preparar la nova festa de sang dels antics sanguinaris, y sense l'intervenció moral d'Europa no sé ont haguera arribat l'atavisme fernandista...

Doncs be; cal dirho: *el fet de Sant Feliu causà més víctimes que'ls revolucionaris de la setmana de juliol*.

Ara, compareu la magnitud de l'episodi de juliol ab la petitesa del fet de Sant Feliu; compareu tota una població alsada, ab una emboscada d'ocasió, y dieume si un partit capes de declarar *exili* la traïdoria baixíssima del *requeté* no es l'exemplar més fastigós de les immoralitats públiques.

També es curiosíssim lo que passa vulgarment ab la paraula immoralitat. Si s'aplica a una dona el calificatiu d'immoral, ja se sab que voldrà dir, ab més o menys atenuacions, prostituta. Si s'aplica a un home, voldrà dir, ab més o menys atenuacions, lladre. Y es d'un cinisme sense exemple que'ls diputats de les extremes dretes s'aixequin avui en la tribuna del Parlament a bescantar els governs per tolerancies ab immoralitats de *music-hall*, y elevar cap al cel, ab gest de tragic, les mans no purificades encara de la sang dels darrers assassinats.

Ah! La Revolució espanyola, descomptant aquells dies de 1835, en que'l saqueig dels convents fou el nostre petit ensaig de *septembriseurs*, té una tradició romàntica ont l'assassinat, y encara més el robo, són coses desconegudes o castigades. Es ben sabut. En cambi la tradició del carlisme, com a bon fill del Sant Ofici, es roja de sang de fusellaments en massa, y els seus capdills s'erigeixen sobre munts de cadavres.

Y avui, una volta més, evangeli en mà, girantse a nosaltres, els doctrinaris de la crudel-

tat sistemàtica gosen parlar-nos en nom d'un ideal de bondat y de perdó...

Histrió, la vermillor de la vostra cara no es de cosmetic. Se us coneix massa.

GABRIEL ALOMAR

La qüestió del Marroc

Ara comensem a patir

EN aquets darrers dies la rivalitat franc-espanyola, a propòsit del Marroc, s'ha accentuat perillosament. Han arribat els aconeximents a la seva hora crítica. Després de tantejar el terreny durant unes quantes setmanes, el govern de Madrid se disposava a donar el cop. Aquec cop consistia en ocupar Tetuán, desembarcar a Larache, y, probablement, arribar fins a Alcazarquivir. El famós doctor Maestre estava a punt de triomfar. El seu somni—o, més ben dit, el seu desvari—comensava a realitzar-se.

Però heus aquí que en aquest moment precis una veu ha cridat: *Alto!* La veu ha estat un xic enèrgica. A Madrid, passada l'impressió del primer moment, s'han posat a vociferar, y la premsa, en articles virulents y exasperats, casi be demana que's declari la guerra a Fransa, y a Anglaterra, y a tot aquell que gosi posarse davant del cavall del Cid.

«Fransa ens posa el *veto*, y això el nostre honor nacional no ho pot tolerar», diuen, escridassantse, alguns diaris de la capital d'Espanya. Però ja'ls consta be que aqueix *veto* l'ha posat Fransa exclusivament? Nosaltres no ho creiem així. Som de parer que l'han posat les potencies signataries de l'Acta d'Algeciras, o part d'elles al menys; no Fransa sola. A veure, doncs, si els heroës de la Porta del Sol declararan la guerra a tota l'Europa.

Ara els nostres africanistes guerrers s'esbraven malparlant a Fransa. Però ens sembla que aquesta vegada no dirigeixen gaire be la punteria. L'ocupació de la zona nord-oest del Marroc per Espanya es una cosa que interessa força més a Anglaterra que a la veïna República, puig afecta essencialment a la qüestió de l'estret de Gibraltar, la qual té per als anglesos una importància altíssima, excepcional, decisiva. Vol l'Anglaterra ser mestressa de l'estret, del pas estratègic que posa en comunicació el Mediterrani ab la mar gran, y no pot veure ab bons ulls que a l'altra banda de l'estret extingui una nació europea els seus dominis. Tota expansió territorial d'Espanya al nord del Marroc ha d'estar forçosament condicionada per les conveniencies britàniques.

Per no haver tingut això en compte, el Govern de Madrid se troba ab un crit sèc y imperatiu d'*alto!*, quan ja ha avensat cap a Tetuán y té davant de Larache navilis de guerra ab tropes de desembarc a bordo.

Ab la seva torpesa suïcida els governants de la monarquia espanyola s'han posat en contradicció ab la política exterior franco-anglesa. Ara comensem a patir!

FULMEN

ENCARA que ab menys resultat material de lo que era d'esperar, el festival a benefici dels presos per causes socials y polítiques celebrat el diumenge a la vella Plassa de toros se vegé animadíssim.

Varen interpretar el programa, conforme estava anunciat, la Guardia municipal montada, que feu boniques evolucions, y deu o dotze societats corals de Barcelona y de les veïnes barriades.

Segons nota de la Comissió organitzadora, varen ascendir els ingressos de la festa a 809'65 pessetes, y haventhi hagut de gastos 385'75, queda a favor dels presos un sobrant de 423'90 pessetes, que'ls seran repartides a la major brevetat.

Relacionada ab aquest assumpte, hem vist una sentida carta d'alguns presos que, condemnats per la llei de Jurisdiccions, compleixen la pena a la Celular, en la qual, després d'agrair lo que per ells ha fet y fa el poble de Barcelona, se queixen ab accents de fonda amargura, de l'abandon en que'ls tenen els seus correligionaris.

«Otra cosa seria—diu la carta—si, en vez de tratarse de escritores, los perseguidos fuesen estrellas de café-concert o tahures del juego; indudablemente que entonces nuestros prohombres se moverian más listos por su defensa.»

Sent, com són, fervents lerrouxistes tots els firmants de la referida carta, es inútil dir lo comentada que aquesta ha sigut en tots els cirkols polítics.

Una bona noticia, y de les que no'n corren gaires.

El notable escriptor gironí Prudenci Bertrana ha sigut absolt pel Consell Suprem de Guerra y Marina en la causa que se li seguia per haver reproduït en un periòdic de Girona un article publicat per *El Socialista*, de Madrid.

No cal dir lo que'ns alegrem de la favorable solució que per a'l nostre estimat correligionari ha tingut aquet llarg procés, del qual ja alguna vegada n'havíem parlat als lectors de LA CAMPANA.

En vista de que allò del *pavo republicano* ja no dona, don Alacandor, sempre despert y previsor, ha cregut que era ja arribat el moment d'inventar un altre *pavo*.

Aquesta vegada, emperò, el *pavo* no es *pavo* precisament, sinó ànec; *canard*, que diuen els francesos.

En unes declaracions que acaba de fer a un amic, y que aquet, per encarrec d'ell, s'ha apressurat a lliensar a la circulació a fi de veure si *canajan*, ha dit que, ara com ara, la seva principal preocupació—la preocupació del *candidato*—es «organizar el partit a lo largo de la frontera portuguesa».

«Eh, quina pensada?»

—Això de *a lo largo de la frontera portuguesa*—deu haver-se dit l'«indomable» lluitador

L'Italia clerical y aristocràtica al segle XVIII, vista per un personatge francès : : :

Pel camí de Venècia

(Continuació.)

Res aprofitarem, de la passada per Vicenza, més que aquesta observació, potser d'actualitat barcelonina: «El famós Palladiu, el Vitruvi del seu segle, era nat a Vicenza. Volen donar a entenent que, agraïat per la noblesa de sa ciutat, se'n venja indirectament imposant la moda de les fatxades boniques, de les que'ls donava dibuixos magnífics, y que'ls arruinaven a tots quan los feien.»

A Padua, després de l'Universitat, hi ha el Sant.

Y ja som al Sant, y res més; al sant per excel·lència; es a dir, Sant Antoni de Padua, pel qui no's té menys veneració que per Sant Carles a Milà, encara que es forta la diferencia que va d'un frare d'aquesta mena a un excel·lent ciutadà. Y com he rigut ab la bona invenció dels paduans, que l'han fet pintar a ran de terra, a les parets de les cases, pera privar a la gent de pixar-hi!

Ja sabia que'l Sant era bo pera més d'una cosa. Els mariners portuguesos de l'India oriental se n'emporten una imatge de Sant Antoni de Padua y li demanen bon vent;

fins que'ls el ha donat, me'l tenen amarrat al pal del vaixell.

El Sant té una casa molt maca, y ocupa un superb aposentament. Es una capella tota ornada d'or y plata; canalobres de plata ab pedestals de marbre, tot ciellat exquisidament. Ademés, moltíssims baixos relleus de marbre, bons y dolents...

D'ex-votos n'hi ha tanta, que'l Sant no vol, al seu dormitori, més que'ls d'or o plata macissos...

No vull parlar d'un quadro que hi ha a l'oratori del Sant, ensenyant un ase que rebutja un picotí de civada pera agenollarse davant del sant sagrament. Deixem aquestes pobreses y no acabem; es indigne de veure com la miserable superstició embruta la religió ab les seves ganyotes.

II

COSTUMS VENECIANES

Dames nobles

No hi ha lloc al món aont regnin la llibertat y la llicència més sobiranament que aquí. No us fiquen ab el govern, y pel demés, feu lo que us plagui.

No parlo pas de la cosa que es origen dels nostres plaers y de nosaltres, de la cosa propiament dita per excel·lència. Aquí no'ls esferèix més que tota altra operació natural. Bon sistema, que hauria d'esser acceptat per tot arreu.

Però, més que això, l'impunitat es completa pera tot lo que, en sana moral, se'n té de dir una acció dolenta. Sort que la sang, aquí, es dolça; tant, que, malgrat les facilitats que proporcionen les màscares, l'anar de nits, els carrerons estrets, y, principalment, els ponts sense barana de cap mena, pels que's pot tirar un home al mar abans de que se n'adoni, no succeeixen quatre accidents a l'any, y encara no més que entre estrangers. Ara poden judicar quin poc fonament tenen avui les idees sobre les estils venecians.

Y ve a ser lo mateix respecte de la seva gelosia per les dones. Això mereix una explicació.

Al bon punt que una donzella, entre nobles, es promesa, se posa una careta, y ja no la ven ningú més que'l seu promès y les persones a qui ell ho permet, que són poquíssimes. Un cop casada se converteix en membre de comunitat pera tota la família cosa bellament imaginada, perquè suprimix els amoinos de la precarietat y s'està segur de tenir herens de la mateixa sang.

Sovint es el germà petit qui porta el nom del marit; però, de més a més, es de regla que hi hagi un amant. Seria una mena de deshonra pera una dona que no tingués un home públicament apropiat an ella. Però, alto; la política influeix molt en aquestes combinacions.

La família se'n fa un privilegi, com el rei de Fransa pera l'elecció de l'abad del Oister; se deixa triar a la dona, marcant ab exclusió previa a tals o tals altres. Ja's pot treure del cap el pendre a qualsevol que no sigui un noble; y entre els nobles cal que's fixi

en un home que tingui entrada al *Pregadi* y als consells, de família prou poderosa pera ajudar a les *brigues*, o plans complicats pera guanyar un nomenament de l'Estat; un home al que's pugui dir: «Senyor, pera demà al dematí me fan falta tanta vots a favor del meu cunyat o del meu marit.»

Ab això la dona té llibertat entera y pot fer lo que valgui.

Cal, no obstant, rendir justícia a la veritat. El nostre embaixador me deia l'altre dia que no coneixia més d'una cinquantena de dones de qualitat que dormin ab els seus amants. Les demés estan retingudes per la devoció. Els confessors han convingut ab elles que s'abstindran de l'article essencial; mitjant aquest compromís, els fan franc tot lo altre, per lluny que's pugui arribar.

Heus aquí, doncs, la reglamentació corrent de la galanteria, en la que'ls estrangers no s'hi diverteixen gaire. Els nobles no'ls admets, ni a casa ni a les seves francatzeles. Volen viure entre ells, sense destorb, pera parlar, davant de les seves dones, de *brigues* y d'escriutis; respecte d'aquet punt, el *tacet* s'observa exactament davant de l'extranger.

Es clar que quan dos s'entenen no es impossible fer un cop amatat, valentes de les gondoles, a les que hi entren les dames sempre soles, sense ningú que les vigili. Es un asil sagrat.

No s'ha vist mai que un gondolier de la senyora s'hagi deixat ensibornar pel senyor. A l'endemà l'haurien ofegat els seus companys.

La noblesa de Venècia es, si no vaig equivocat, la més antiga de l'Europa, referintme

—ha de fer un efecte tremendo, pronunciat ab cert retintin y fent l'ullet als que ho escolten. Conque, ja ho saben els aficionats als gèneros revolucionari *chico*: el «mot d'ordre», avui, es aquest:

A lo largo de la frontera portuguesa.

A lo largo, ¿eh?

Quan la consigna hagi de canviar-se, ja procurarem avisarlos.

Comparada la recaudació ab la del mateix període de l'any anterior, en lo que va d'any ha perdut la Tabacalera més de sis milions de pessetes.

Tot, per la magnífica idea que la Companyia va tenir d'apujar sense tò ni sò el preu del tabaco.

¿Aont són aquells que deien que'ls aficionats a fer fum no sabrien defensar-se?

Per ara, ja ho veuen: sis milions a les costelles de la Tabacalera.

Al últim resultarà que, a Espanya, els únics homes d'acció que tenim són els fumadors.

El Govern se proposa sanear a Madrid per la part de sota-terra.

¿Y per la part de sobre, no?

Creuïn que també ho necessita bastant.

Corre per allí al damunt cada sangonera!...

BREDA, 29 de Maig.

Pera donar més cop a la festa que cada any celebren les *hicas* de Maria d'aquet poble en aquest mes de Maig, acordaren contractar un d'aquells que enraonen forsa y malament, el qual vingué a donar tres o quatre conferencies, en les quals digué que tots els que llegim diaris anticlericals havem d'anar a confessarnos ab ell, mentres fos aquí, y que si així ho feiem deixariem de llegir diis setmanaris; però el tret li sortí desigual, tant, que, traient les que ja té per parroquianes y molt pocs homes, tots els altres se quedaren a casa, deixantlo sol ab la poca clientela que té.

Y ara li direm el perquè no anem a confessar tots els anticlericals d'aquet poble. Doncs no hi anem perquè, desde que tenim ús de raó, ens agrada seguir pel camí de la Veritat.

LES PLANES (Girona), 29 de Maig.

El dia 4 d'aquet mes foren citats pel Jutge municipal: Francisco Tarrés, Pere Rodà, Josep Pla y Josep Giralt, els quatre de quinze a disset anys, y els seus respectius pares, gracies a una denuncia criminal presentada pel rector sobre certs fets ocorreguts en l'Església, y per la qual no se'ls podria aplicar pena més petita que la de sis mesos de presó y 250 pessetes de multa.

Els aludits varen afirmar que no havien intervingut pera res en els fets de referencia, y que ho podrien provar si arribés el cas; però l'autoritat feu cas omís de tals manifestacions y el resultat fou que'ls quatre joves varen tenir de resignarse y anar a presentarse a l'ensotanat demanantli perdó y subjectantse a la pena que ell decretés, a qual acte de denigrant humiliació s'ha d'afegir que aquet, després d'imposarlos com a pena que compressin un ciri d'a pesseta cada un a la nola que volguessin, els obligà, ademés, a anar a confessar y combregar en dia y hora senyalats, y els

digué que'l diumenge següent els publicaria desde'l púlpit.

Com prometé, el diumenge s'enfilà al cubell de les mentides, y en dues misses consecutives publicà els seus noms y la pena imposada, acabant per dir que si no cumplien lo promès a viva forsa, donaria curs a la denuncia que havia presentat.

Els fets, segons públicament s'expliquen, foren greus, y la causa principal va ser una rata, que, sortint d'un altar, va anarse a ficar a sota les falldilles d'una noia.

TORRA DE CLARAMUNT, 29 de Maig.

No fa gaires dies que l'home negre d'aquet poble les empenqué contra els veïns, de tal manera, que s'ha de tenir la cara forrada pera tornar a missa.

Vermell com una cresta de gall y furiós, començà dient que l'Església catòlica se'n va per terra, y que'ls veïns, en lloc de cumplir ab la Santa Mare Església, se gasten els quartos en abusos sexuals y cinematogràfs, luxes y altres coses que per decencia deixem de publicar.

Sàpiga el dit mossén que si encara hi ha persones que van al seu teatre es pera que'ls fassi l'història de tal o qual Sant, y no pera que'ls clavi una llisada de cosses. No torni a insultar als veïns d'aquet poble, perquè nosaltres no l'insultem pas, y cuidi's del remadet de les *hicas* de Maria; que nosaltres ja sabrem passar pel camí recte de la justícia, buscant al camp lliure l'aire saní dels llibertats.

SAMPEDOR, 30 de Maig.

Acabem de celebrar nostra Festa major. No fariem esment de lo empalagós y fastigós del programa si els organitzadors de la festa s'haguessin recordat dels que mai dinen. Sa falta de memoria hagué de suplir-la una comissió de veïns, que'l dia de l'Ascensió feu una capta pública pera bonos pels pobres. Aleshores no sabem si atribuir el miracle a les gúes de pansa o be a la poca airosa situació en que quedava el pendentista, fabricant ell y gran protector de les rodeteres y demés veïns, que també hi pensà, en els pobres. Menos mal, y per molts anys, vosaltres que obtingueren dues raccions! La professó constituí un *exit grandios* pera'l pendentista (?). Va esser tan lluida! Descomptem, respectantlos, als que a totes assisteixen sense hipocresies ni mires interessades. Veïam ara qui quants eren: una dotzena, poc més poc menos, de rebregats, políticament, per l'opinió sensata, quatre caragirats que tothom desprecia, y un *Nofre*. La més brusca coacció hi portà als treballadors del fabricant pendentista; els pares, germans, padrins, oncles y cosins de les desvalgudes tant com *protegides* rodeteres; puig el passat divendres els exigiren que l'endemà dissabte havien de tornar la resposta de si hi pendrien part o no els de la seva parentela. Tampoc poden contarshi aquets, perquè ab el pensament haurien romput l'atxa per les costelles de... Total: que'l poble odia als que, anomenantse sos protectors, en ple segle XX, se constitueixen en veritables inquisidors en lo religiós, en lo polític y en lo social; al seu costat perilla el pa y la llibertat. Veus aquí el model de les festes majors de molts pobles de Catalunya.

¡EH!...

—Ara sí, pare Benet,—
dic al voluminós frere—
que'ls van a dar de debò
una sangria a la caixa.
Segons noticies, que tinc

de font molt acreditada,
al discutirse la llei
que contra vostès se trama,
a més de barraishi el pas
per una pila de bandes,
els van a buscar raons
pel cantó de la butxaca.—
Y veient que'l frere riu,
segueixo jo ab molta calma:

—Diu que'l primer que faran
serà privà, a *rafa-tabla*,
de fabricà en els convents
cap mena de xacolata,
desde la de Sant Abdon
a la de Santa Pancracia.
Se'ls retirarà el permís
pera explotar, com fan ara,
el negoci del calsat
y el rengló de les arts gràfiques;
se'ls privarà de tenir,
dintre de les cases «santes»,
obradors de cisteller
y encunyació de medalles,
y se'ls tancarà de cop
els tallers d'industries varies
desde ont, valentse d'obers
que no'ls costen una malla,
fan la guerra als productors
que lluiten ab cent mil traves
y, ademés, han de pagar
un feix de tributs que espanta.—
Y el vell frere, riu que riu,
sense pronunciar paraula.

—Per fi,—segueixo dient,
creient darli el cop de gracia—
se'ls obligarà a plegar
aqueixes immenses fàbriques
de licors, que tants milions
porten a les seves arques
y que en pocs anys han fet rics
als monastirs de la Trapa,
y als cartuxos, y als benets,
y a tota mena de frares.—
Mes, veient que'l meu discurs,
en lloc d'entristirli l'ànima,
no fa més que provocar
la seva rialla grassa,

—¿Per què riu, pare Benet?—
li pregunto, al fi, aturantme.
Y ell, ab un to bondadós,
que demostra la confiança
que té en el seu pervenir,
me respon ab veu pausada:

—Ric perquè sé que, a pesar
de les seves amenasses,
y encara que aquesta llei
que diu que les Corts preparen
ens privi de fer licors,
y de vendre xacolata,
y de compondre remeis,
y de fabricar medalles,
sempre, sempre ens quedarà
un negoci incomparable,
cent mil cops més productiu
que aquets que de cità acaba.
—¿Ah, sí?... ¿Quin negoci es?
—El negoci de la llana.

C. GUMÀ

La vaga de Terrassa

S'hi van aficionant, els nostres patrons al *lock-out*. Han trobat que aquesta arma es bonica y que fa efecte. Y ara l'usen a cada moment. Se creuen que, ab ella, esportuguiran els obrers. Després del *lock-out* de Sabadell, de mesos enrera, ve ara el *lock-out* de Terrassa. Les dues riques ciutats de l'industrialisme català ja coneixen aquesta arma, de procedencia estrangera y de nom estranger, que han posat de moda les lluites socials contemporànies, y que, per lo vist, tant del gust ha sigut del patronat català.

Com succeeix en la majoria dels conflictes entre obrers y patrons, el conflicte de Terrassa té una petita causa, que ha produït ja grossos efectes y que de més grossos ne pot encara produir. Unes operaries nuadores de dues fàbriques tèxtils no volgueren avindre's a l'aument de treball—augment no retribuit—que se'ls imposava; y foren despatxades. Ni així s'avinueren a les noves condicions que se'ls hi volia imposar. Y aleshores els patrons, alegant que sense aquelles operaries el treball no podia marxar be, acordaren, junt ab els amos de les altres fàbriques, el *lock-out* general, y centenars d'obers s'han quedat sense feina. Tan poc justa y fundada es la mesura patronal, que en virtut d'ella han quedat tancades fàbriques que no empleen nuadores, y que, per lo tant, no les necessiten pera funcionar. Declarat el *lock-out*, els patrons, que tant se planyen de les coaccions dels obrers en les vagues, han coaccionat an alguns fabricants pera que passessin totes les seves màquines. A la vora de 9.000 arriben els vaguistes.

Els nostres patrons, emperò, no tenen en compte que aquesta arma del *lock-out*, que tant els agrada, té'l greu defecte de que devagades el tret surt per la culata. El *lock-out* equival a combatre per la fam als obrers. Així se creuen amansirlos y dominarlos. ¿Es que no saben que, si en certes ocasions la fam amansaix, en altres exaspera bojament?

Per ara, no sols contra els patrons, sinó també contra la fam, lluiten vigorosament els obrers de Terrassa. Les cinc cuines colectives que han establert donen menjar als que no treballen. Heus aquí un alt exemple de germanor y de solidaritat humana, que'ls poderosos són incapassos de sentir.

A. R. y V.

Un al clau

ORTOSAMENT podem escriure unes paraules d'elogi pera'l senyor Canalejas. La supressió de l'anacronic, pertorbador y odiós impost de consums constituirà un dels millors mèrits de l'actual govern liberal,

a les primeres cases; avui subsisteixen llinatges que elegiren al primer *doge*, fa més de tretze cents anys. Tant l'antiga com la moderna noblesa tenen famílies potentament riques. Cal pensar, per això, que la República els té en compte pera que no se'n fassin massa, de riques. Per exemple, ara fa poc, la Pisani, pubilla de 150.000 ducats de renda, se volia casar ab un home del seu nom, quasi tan ric com ella. Doncs no solament l'Estat li ho ha privat, sinó que l'ha foredat a casarse ab un altre que no tenia res.

Monjes y bordetes

La combinació de les góndoles ha minvat molt els profits de les religioses, que en altre temps eren les mestresses de la galanteria. Tan mateix, encara n'hi ha bon nombre que s'hi dediquen ab lluïment, podria ben be dir ab emulació, doncs ara com ara s'estan barallant tres convents de ciutat pera veure quin gosarà de les ventatges de proveir d'amistansada al Nunci non, tot just arribat.

Si haig de dir la veritat, me decantaria ab més gust de la banda de les religioses, si m'hagués d'estar molt temps aquí. Totes les que he vist a missa, al través de les reixes, xorrotejant y rient les unes ab les altres fins a acabar-se, m'han semblat boniques com no's podria demanar més, y arranjades d'una manera que fa valdre llur bellesa. El cap es un encant, y porten un habit senzill, però ben fet, quasi sempre blanc, que'ls descobreix els muscles y el coll, ni més ni

menys que'ls vestits a la romana de les nostres comediantes.

La música transcendental se sent aquí als hospicis. N'hi ha quatre que recullen a les nenes bordes o orfenes, y a les que'ls seus pares no tenen recursos pera pujar. Se'ls dona educació per compte de l'Estat, y no se'ls ensenya més que a lluirse en la música. Per això canten com angelets, y toquen el violí, la flauta, l'orgue, l'oboè, el violoncel·lo y el fagot; vol dir que cap instrument, per gros que sigui, els fa por.

Viu en claustrades com si fossin monges, y a cada concert s'hi ajunten una quarantena de noies. Us juro que no hi ha res més bonic de veure que una religiosa joveneta y bella, vestida de blanc, ab un pomet de flors de magraner darrera de l'orella, com dirigeix l'orquestra y bat el compas ab tota la gracia y precisió imaginables. Les veus són adorables per l'entonació y la llengua, perquè aquí no se sab lo que es la plenitud y els sons filats a la francesca.

La Tabetta, dels Incurables, es una meravella per l'extensió de sa veu y els cops d'arquet que té a la gola. Jo estic seguríssim de que s'ha empassat el violí de Somis. Tothom està per ella, y no l'igualen pas ab cap més si no volem que us arrossegui la plebe... Però, ara que no's sent ningú, de mi a vosaltres, amics, us diré a cau d'orella que la Margarida, dels Mendicanti, la val pla be, y m'agrada més... La Charetta seria el primer violí de l'Italia, si no la guanyés encara l'Agna-Maria, de les Hospitaletes. Jo he tingut la sort de sentir an aquesta dar-

tera, que es una minyona tan extravagant que difícilment toca una vegada a l'any.

Cortisanas y senyors

Quadret final

Pera deixar acabat l'article del sexe femení, ve millor aquí que en altre lloc dirvos un mot de les cortisanas, que componen un cos veritablement respectable per la bona manera de comportarse.

Y ara no creguen pas, com diu algú, que n'hi ha tanta munió que s'hi camina per damunt. Això succeirà pel temps del Carnaval, quan se troba sota els porxos de les Procuracions a tantes dones ajagudes com dretes. Fora d'aquells temps, no passa el seu nombre del doble de les que hi ha a París; però, així sí, estan molt enfeinades.

Regularment, cada dia a les vintiquatre, o a dos quarts de vintiquatre tot lo més tard, no'n queda una de desocupada. Pitjor pera'ls que arriben retrassats.

Ben diferents de les de París, aquestes són meloses, agradoses, un encant de bons modos. Demanenlehi lo que volguen, sempre se respondran: «*Sarà servito; sono a suoi comandi*...» L'altre dia'n vaig trobar una de tan bonica que...—un home se'n havia de fiar per forsa—me responia de les conseqüencies per... la *Beatissima Madonna di Loreto*.

Ens ha costat algun treball ficarnos una mica a la bona societat, perquè hem arribat en circumstancies desfavorables. La sereníssima república acabava tot just d'aixar-

par a prop de cincents corredors d'amor, quins, abusant de llur public ministeri, se n'anaven per la plassa de Sant Marc oferint al primer que topaven que la senyora «procuradora» tal, que la senyora del cavaller tal altre... Devegades un marit se sentia proposar la seva dona.

Els nobles, es a dir, els que no són de gustos més refinats, se'n serveixen molt, d'aquestes princeses. Quan un d'ells vol fer una passejada ab la seva, la va a buscar senzillament sortint del consell; y per ningú es més estrany veure'l montar a la góndola ab ella, en plena plassa de Sant Marc, que veure, en temps de Carnaval, com aquell mateix noble's tren la careta y el dominó a l'anti-cambra del consell pera entrarhi.

Ja m'agradaria poguervos parlar del Carnaval. Prou ens inciten a tornar pera passar aquí aquella temporada, prometentnos que'ns faran veure una Venècia tota diferents... Comença el Carnaval al cinc d'Octubre, y encara n'hi ha un altre de petit, quinze dies, per l'Ascensió, es a dir que's poden comptar uns sis mesos en els que tothom ha d'anar no més que ab careta; els capellans y els que no'n son; fins el nunci y el guardià dels caputxins.

Demà hauré de deixar les meves agradabilíssimes góndoles. Ara m'hi estic, escrivintvos, en bata y sabatilles, al bell mitg del carrer Gran, y bressat, per més sort, ab una música paradisiaca.

(Seguirà.)

Els cabecilles carlins d'ahir y els cabecilles carlins d'avui

Saballs

Tristany

Mariano de la Coloma

Auguet

Miret

Dorregaray

Duc de Solferino

Lluís Argemí

Bartomeu Trias

Dalmaci Iglesias

Emili Sicars

Miquel Junyent

y la gallardia ab que'l quefe del ministeri s'ha defensat de les furioses escomeses dels conservadors ab motiu de la discussió d'aquet projecte redimeix al senyor Canalejas de la colla de pecats d'indecissió que ve cometent desde que ocupa el poder.

Naturalment que'l projecte aprovat no es una perfecció, però nosaltres no som dels que maldien del sol perquè té taques y al pic de l'istiu amoina un xic massa. Les pertorbacions que puga portar aquesta llei a l'aplicarse y al posar en vigor els nous impostos no són tan importants que'ns puguin fer oblidar els immensos beneficis que la supressió dels consums significa.

L'impost de consums no té, avui, defensa possible. És immoral perquè fomenta el matuteig y fa que les persones més morigerades oblidin el sentit de l'honradesa fins a l'extrem de considerar que no constitueix falta l'enganyar al fisc y l'estafar a l'erari comunal; es pertorbador perquè posa traves a la lliure circulació y fa sovintegar els escandols; es humiliant perquè sotmet a tothom a la barriera fiscalització d'una administració necessàriament desconfiada; és absurd perquè vol tancar les ciutats ab un cercle estupid, avui que les ciutats són obertes a l'espai; és injust perquè tot l'impost cau principalment sobre'ls articles de primera necessitat y fa la vida dels pobres impossible. Podran haverse combatut els nous impostos ab que, per necessitat, s'han de compensar les baixes que en la recaudació municipal y de les rendes de l'Estat significa la supressió dels arcaics consums, però ningú s'ha atrevit a defensar l'odiós impost, que venia a robar un mos de pa a la fam del pobre a l'acte just en que aquest se'l ficava adaleradament a la boca.

A esmenar lo que's pugui de lo que s'hagi fet malament; a millorar, ab bona voluntat, les maneres de compensar de ses perdes les hisendes municipals; a fer les noves càrregues equitatives, procurant que recaiguin principalment sobre les riqueses sobrees. Però consideri tothom que per injustos, per lesius, per pertorbadors que fossin els nous impostos a pagar, mai ho foren de bon tros tant com el suprimint impost de consums.

El senyor Canalejas ha donat molts cops a la ferradura; no li regategem l'elogi avui que n'ha donat un al clau.

JEPH DE JESPU

Inspirem amor a les virtuts socials y apreci de les obligacions domèstiques, y fem conèixer que no hi ha plaer ni veritable glòria fóra de les virtuts.—
Jovellanos.

Madrid s'acaba de fer públic que hi ha un diputat que, estant legalment domiciliat en una població de Guipúzcoa, quan an ell li convé's fa passar per veí madrileny, y fins algunes vegades ha arribat a votar com elector de la Cort.

—¡Vaia una raresa!—exclamarà el marquès de Marianao, si llegeix la notícia.—Jo sé un senyor que, ab tot y estar empadronat en un poblet per l'estil de Cambrils, ha sigut alcalde d'una importantíssima capital de província que al cap d'amunt del seu escut hi ostenta una rata-pinyada.

Y no dirà cap bola, l'apacible marquès.

Sembla mentida que l'orgue de don Alacandro, tan amic dels seus amics, hagi deixat passar, com ara acaba de ferho, una ocasió que li venia que ni pintada pera dedicar un sorollós bombo a un dels conspicuos del lerrouxisme.

L'altre divendres va celebrar el «Real Club Nautic de Barcelona» ab un banquet a la «Maison Dorée» l'exit de les passades regates.

La festa, com es natural, tractantse d'un Real Club, va ser realment monàrquica, y en aquest sentit varen donarse al final els vivas de reglament.

Y saben qui assistí a l'acte, sense que en ell dongués cap nota discordant, ans al contrari, apareixent com un dels comensals més entusiastes?

El senyor Ardura, regidor rrrrevolucionari y rrrradical y fervent admirador de don Alacandro.

Esperem que'l senyor Ardura, agradablement sorprès, agrairà aquestes breus ratlles que al registrar un fet tan digne de ser conegut, venen a subsanar l'explicable oblid soferit pels seus entranyables amics d'El Progreso.

A Mejic, com ja saben els nostres lectors, després de llarga y despietada lluita, iniciada pel patrici Madero, ha sigut expulsat del poder el «cruel» Porfirí Díaz.

Però, desde la caiguda del vell president, ha succeït:

Que a Culiacán els maderistes han fet els comptes al governador de la província;

Que a la regió d'Aliar vuit ciutadans han sigut fusellats pels maderistes,

Y que a la capital, la forsa pública—naturalment, maderista—ha fet foc sobre una manifestació quelcom tumultuosa, matant a nou dels manifestants.

Potser anem a dir un desatino, però ¿saben tot això quina reflexió ens sugereix?

Que per haver de succeir lo mateix que abans, no valia la pena de treure al «cruel» Porfirí Díaz.

Don Jaume ha enviat 500 peles pera les vices carlines de Sant Feliu.

Veuen? Això es una bona acció.

Per acabar-la d'arrodonir sols calia que acompanyés el *chee* de quatre mots de lletra dient: «Ara no us ho malgasteu ab pa.»

O ab pólvora, que, segons se veu, es el pa eucaristic d'aquesta genteta.

Llegeixin:

«Al cerrarse el Parlamento, el jefe de los radicales, señor Lerroux, irá a pasar una temporada a los baños de Fortuna.»

Paveries de l'amigo.

Volen més Fortuna que passar d'obrer a propietari d'automobil?

Això es més que banyarse en Fortuna...

Es banyarse en aigua de roses.

Com sia que'l local del Circol Tradicionalista de la Riera de Sant Joan, afectat per la reforma, ha d'anar aviat a terra, els carlins estan ara molt atrafegats buscant casa.

Nosaltres els en sabem una.

Una de molt maca, ab vistes a uns magnífics jardins, molt a propòsit pera'ls partidaris de don Jaume.

La gavia dels lleons, del Parc.

Quinze centims defraudats.

L'aviador Vedrines, al fer la darrera etapa del cèlebre raid, va portar una carta particular desde San Sebastián a Madrid.

Se veu que an aquest senyor, a l'entrar en aires hispanics, li van agafar aficions de polític espanyol; y va voler estafar els 15 centims del franquig fent servir la màquina voladora de sello del Congrés.

En el fons, la defraudació es idèntica.

La diferencia està en el perill.

La coupletista Chelito ha donat la seva opinió sobre la tan debatuda qüestió de la pornografia.

Y, entre altres coses, ha dit que coneix a don Dalmacio de veure'l a l'«Edén» y sentirli demanar *La pulga! La pulga!* ab insistència. Ja pot ser, ja.

Aquesta gent no surt mai d'entremitg d'insectes domèstics:

De nits, se fa ab les *pulgas*; de dies, ab els *escarabats*.

Desde una de les finestres del Vaticà, el papa Sastre contemplava el pas de l'aviador Beaumont, que volava a una alçada de mil metres.

Y afegeixen els que donen la notícia: «Pio X, emocionat, envià a l'aviador la benedicció.»

Ja n'hi havia per emocionar-se.

El més infalible, el més gran, el més poderós dels mortals veure's a tan baixa altura, comparat ab un insignificant *dimoni* de la ciència!

Es l'atterrissage forsat del ranci catolicisme!

An en Palaudaries l'han hagut de tancar al manicomi, y's troba allí cuidat per una monja molt guapa.

Un dia l'asilat crida al Director de l'establiment.

—Voldria que'm cambiessin l'hermana—li diu. Aquesta que'm cuida no farà sinó agrarvarme el mal.

—Per què?

—Perquè es rossa, y precisament jo estic boig per les rosses.

Pagès que caves la terra, d'escarrassarte ¿què'n treus? ¿No sabs que al món hi ha llagosta, glassades, pugó... y governs?

Sento di:—¡Els regidors roben, els regidors s'enriqueixen!... Però no sé, el to ab que ho diuen, si es de repulsa o d'enveja.

—Diputat, ¿no'ns va prometre que'ns daria això y allò? —Es ben vritat; però era abans de les eleccions.

L. WATT